

JAARVERSLAG

2022

BESTUURSVERSLAG

2022 betekende het einde van een samenleving in het teken van corona. Toen begin 2022 langzaam alle maatregelen naar de achtergrond verdwenen kon ook RAUM weer gaan anticiperen op een programma zonder restricties. Het bestuur is trots op de flexibiliteit die het team van RAUM ook in 2022 weer getoond heeft. Niet alleen in het omgaan met veranderende omstandigheden maar ook in het anticiperen op de toekomst. Het bestuur spreekt wederom haar waardering uit naar de gemeente Utrecht voor de ondersteuning die RAUM vanuit hen ervaart.

Het bestuur heeft ook in 2022 de acht principes van de Governance Code Cultuur zo goed mogelijk toegepast. We hebben een open en delende organisatie- en bestuurscultuur. Het team van RAUM is nauw betrokken bij alle onderdelen en ontwikkelingen van de organisatie. We zijn daarbij continu in contact met zowel interne belanghebbenden -waaronder makers en meewerkende organisaties- als de opdrachtgever én een grote diversiteit aan belanghebbenden in de wijk en stad. In 2022 is het bestuur van RAUM vijf keer bijeengekomen voor een bestuursvergadering. Van deze vergaderingen zijn verslagen beschikbaar. Het bestuur kwam aanvullend een keer bij elkaar voor het doornemen van nieuwe statuten. Deze waren nodig in het kader van de overgang van het bestuur+directiemodel naar een Raad van Toezicht model. Dit bleek meer tijd te kosten dan gedacht. Uiteindelijk is de Raad van Toezicht, met nieuwe statuten, officieel in maart 2023 van start gegaan. Het bestuur nam -zoals omschreven in de Governance Code Cultuur- zijn verantwoordelijkheid in het naleven van wet- en regelgeving. Daarnaast heeft het bestuur met de directeur het artistiek en zakelijk beleid uitgezet. Dit behelsde onder meer het neerleggen van een heldere organisatiestructuur en het opzetten van het loongebouw. Deze is in 2022 verder uitgewerkt waarbij het bestuur RAUM officieel als werkgever heeft neergezet. Het loongebouw is sinds januari 2023 in gebruik.

In 2022 namen twee bestuursleden afscheid: Sander Viegers in april en Angelique Spaninks in juni. De zoektocht naar nieuw bestuursleden leidde tot toetreding tot het bestuur van de in Leidsche Rijn woonachtige real estate expert Albert-Jan Shi in juni en de Utrechtse marketing expert Marije Liewens in oktober. Vanwege de ombuiging naar een Raad van Toezichtmodel hebben deze nieuwe leden in de tussentijd geen specifieke taken toebedeeld gekregen. Jeroen Messemackers was voorzitter en controleerde met Albert-Jan Shi de financiële zaken.

BESTUURSVERSLAG

De Code Diversiteit & Inclusie is voor RAUM één van de uitgangspunten die leidend zijn voor de organisatie, programmering, het publiek dat we willen bereiken, de manier waarop we de plek ontwikkelen en het samenwerken met partners. In de organisatie is dit tevens terug te zien in de diverse samenstelling van het bestuur en het team. Met de nieuwe programma's SOUK en City Talks konden we bovendien een zeer diverse groep Utrechters betrekken, een podium geven en aanspreken. RAUM is verder één van de aanjagers in PACT Utrecht en maakt deel uit van de werkgroep Diversiteit & Inclusie van het Berlijnplein.

Maart 2022 heeft RAUM het Reflectiedocument neergelegd als reactie op de Aanwijzingennotitie van de gemeente eind 2021. De hierin neergelegde verhoging van eigen inkomsten naar 40% bij de nieuwbouw beschouwt het bestuur nog steeds als ambitieus. In april 2022 werd op basis van het Reflectiedocument officieel de opdracht voor 2022 aan RAUM gegeven. Mede op basis van het Reflectiedocument heeft het team in 2022 hard gewerkt aan de ontwikkeling van de organisatie en de inhoudelijke plannen van RAUM. Van daaruit hebben we in 2022 gekozen voor een verscherping van onze profilering. RAUM richt zich vanaf 2023 specifiek op het inzetten van kunst en design voor betere publieke ruimten. Hierover meer in het Activiteitenplan RAUM 2023. Deze verscherpte profilering vormt ook de basis voor het meerjarenplan dat RAUM neer gaat leggen.

TEAM

Het team van RAUM bestond in 2022 gemiddeld uit zo'n tien mensen die drie à vier dagen in de week bij RAUM werkten. Het was zowel in zakelijke als culturele achtergronden divers samengesteld. In 2022 hebben we diverse nieuwe teamleden in ons team mogen verwelkomen. Zo werd Gabriëlle Waal onze nieuwe coördinator marketing en communicatie. Iris Loos vertrok in oktober als hoofd marketing communicatie na vier jaar werkzaam te zijn geweest bij RAUM. We hebben de rest van het jaar gebruikt om een organisatie-opzet voor deze afdeling te maken i.s.m. marketing expert Florian Vaessen. Buro Dertig nam een deel van de taken van Iris Loos over. Tom Loois nam afscheid van RAUM: de verscherping van RAUM naar "stadslab voor de publieke ruimte" werd door hem toegejuicht maar paste minder bij zijn profiel. Bing Ie is erbij

"STADSLAB VOOR DE PUBLIEKE RUIMTE"

gekomen als projectleider. Helaas moesten we na drie jaar afscheid nemen van facilitair manager Quentin Davelaar, die een nieuwe uitdaging zocht. We hebben een zeer goede vervanger gevonden met Martin van Daatselaar. Janneke Cloosterman verving Nadine Warmer als office manager. Stuart Hardijzer nam, naast zijn uren voor beheer van het terrein, de coördinatie van de verhuur van RAUM op zich. Donica Buisman was ook in 2022 overkoepelend eindverantwoordelijk voor RAUM en voor de invulling van fondsen en new business. Ze was ook in 2022 lid van het bestuur van de Berlijnplein Coöperatie. Deze werkzaamheden betekenden voor haar een aanvullende en onbezoldigde tijdsbesteding van zo'n 4 uur in de week. Larissa Koers pakte haar nieuwe taak als adjunct-directeur op in 2022. Eind 2022 werd een hoofd projecten aangesteld om een deel van haar taken over te nemen. Na een openbare sollicitatieprocedure heeft projectleider Bing Ie deze functie gekregen, hiermee is hij per 1 januari 2023 officieel gestart.

In 2022 is één teamdag georganiseerd en begeleid door coaches en organisatiedeskundigen Daan Fousert en Pauline van der Lee. Uit de teamdag en latere gesprekken bleek het leertraject met deze coaches eindig. Per 1 augustus 2022 is afscheid van hen genomen. De directie heeft vervolgens organisatiedeskundige Paul Adriaanse van de Universiteit Utrecht gevraagd om hen bij te staan in de professionalisering van RAUM. Eind 2022 zijn zij hiermee gestart. Dit wordt voortgezet in 2023.

STAND VAN ZAKEN NIEUWBOUW

Op 18 mei 2022 heeft RAUM als één van de vier hoofdhuurders de samenwerkingsovereenkomst (SOK) voor de nieuwbouw met de gemeente Utrecht getekend. Het proces voor de totstandkoming van de overeenkomst was intensief. In 2022 is ook een groot deel van het schetsontwerp voor de nieuwbouw in co-creatie met ons en alle andere pleingenoten neergelegd. RAUM heeft voor de begeleiding van dit traject weer opdracht verstrekt aan 'creative director in real estate' Parcifal van den Berg. Hij werkte zo'n 8-12 uur in de week als adviseur en sparringspartner van de directie. Ook was hij 'copiloot' van de directie in gesprekken met gemeente en pleingenoten. Het bestuur heeft respect voor de manier waarop de gemeente voor de ontwikkeling van de nieuwbouw heeft ingezet op een zo co-creatief mogelijk proces.

HORECA

De relatie tussen RAUM en horecapachter wijkrestaurant Venster was goed in 2022. Er vonden zowel overkoepelende gesprekken plaats tussen Venster en de directie van RAUM, als meer productionele gesprekken tussen Venster en de verantwoordelijke voor de horeca vanuit RAUM. Begin 2022 werden alle corona maatregelen opgeheven. De horeca heeft in 2022 als gevolg weer goed gedraaid.

FINANCIËLE TOELICHTING

RAUM heeft in 2022 voldaan aan haar financiële en inhoudelijke verplichtingen. We hebben een positief resultaat behaald van € 33.462,-. We hebben minder kosten gemaakt dan begroot mede vanwege het afzeggen van het programma Wintersense eind 2022.

DEKKING

In 2022 heeft RAUM ongeveer een ton meer eigen inkomsten verworven dan in 2021. We zijn daarbij van 5% naar 12% eigen inkomsten gegaan. De toegenomen inkomsten uit 2022 komen uit fondsenwerving en door meer verhuurinkomsten. In 2022 hebben we twee fondsen gehonoreerd gekregen: K.F. Heinfonds (€ 7.500) en Mondriaanfonds (€ 29.500). De helft van de toekenning van het Mondriaanfonds is in 2022 gebruikt om de installatie van Opperclaes te ontwikkelen en voor de presentatie van het werk van Zoro Fiegl en van Jonathan Straatman tijdens de Stadscamping. De andere helft wordt in overleg met het Mondriaanfonds in 2023 gebruikt om de installatie door te ontwikkelen en een pop-up exemplaar te realiseren.

We hebben bovendien inkomsten binnengehaald op 'SOUK Utrecht' en de conferentie 'Onze stad ons canvas'. Meer ticketinkomsten blijft een wens maar blijkt wederom lastig vanwege het soort programma dat we maken en dat we vooral vanuit een (openbare) buitenruimte werken. Door de toenmalige samenstelling van het team, is de nadruk bij de inkomsten vooral op de commerciële verhuur gaan liggen en op het leggen van eerste financiële partnerships hierin, dit onder meer met de Hogeschool Utrecht.

PERSONELE LASTEN BEHEER EN ACTIVITEITEN

De gehele personele lasten zijn € 42.150 lager dan in de begroting was opgenomen. De post directie is lager omdat de office manager die 24 uur werkte per 31 mei gestopt is, en de nieuwe office manager per 1 september voor 16 uur in de week is gestart. Daarnaast zijn wij bij het opstellen van de begroting ervan uitgegaan dat de operationeel directeur per 1 januari zou starten, dit is uiteindelijk 1 juni geworden.

De organisatiekosten op productie vallen € 10.580,- lager uit dan begroot, de reden hiervoor is dat er vanaf 1 juni geen hoofd projecten was. De organisatiekosten op programma is € 9.349,- lager dan begroot aangezien Tom Loois per 1 juni vertrok en een nieuwe programmamaker per 1 januari 2023 is aangesteld.

PROGRAMMAKOSTEN

Alle programmadoelen zijn behaald. Tijdelijke capaciteitsproblemen (o.a. het vertrek van Tom Loois) hebben ons doen besluiten 'Wintersense' te annuleren. De programmakosten zijn vooral hierdoor € 153,907- lager. De verhuurkosten zijn de inkoopkosten voor de verhuur waaronder de cateraar, inhuur van materialen en de kosten voor o.a. de coördinator verhuur. In voorgaande jaren hebben we geïnvesteerd in het opzetten van de verhuur. Dat betaalt zich in 2023 uit. Het is het eerste jaar dat we winst draaien op deze post.

HUISVESTINGSKOSTEN

De posten 'inrichting', 'onderhoud expo' en 'onderhoud gebouw buiten', vallen lager uit omdat we minder investeringen in de gebouwen en het terrein hebben gedaan. Dit omdat we vanaf medio 2024 niet meer op de huidige locatie zitten. We willen de investeringen die we nog doen daarom zo minimaal mogelijk houden.

We hadden afgelopen jaar veel ratten-overlast op het Berlijnplein en hebben daardoor veel extra 'schoonmaakkosten' moeten maken door de inhuur van Rentokil, hierdoor valt de post 'schoonmaak' hoger uit dan begroot. Tijdens het opstellen van de begroting gingen we uit van twee exposities, maar we hebben er één gerealiseerd. Daarnaast zijn grotere evenementen als het 'Meemaakfestival' niet door gegaan. Hierdoor valt post 'beveiliging' lager uit dan we in eerste instantie hadden begroot. De post 'huur ruimtes' is € 4.378,- lager, aangezien we eind 2022 een verrekening kregen over te veel betaalde servicekosten voor onze kantoorruimte.

De gemaakte advieskosten zijn € 23.415,- hoger dan begroot aangezien we meer uren moesten inzetten voor onze adviseur Parcifal van den Berg om de samenwerkingsovereenkomst rond te maken. Bovendien moesten we voor het schetsontwerp advies inhuren, onder meer voor in te zetten "theatertechniek" in de nieuwbouw.

COMMUNICATIEKOSTEN

De posten onder communicatie zijn € 6.062,- lager dan begroot. Dat dit bedrag vanwege het afzeggen van 'Wintersense' niet nog lager is, heeft te maken met de investering die we in 2022 in de website hebben gedaan. Deze is maart 2023 gelanceerd.

ALGEMENE KOSTEN

De post 'kantoorkosten' valt € 4.718,- hoger uit vanwege de inrichting van een nieuwe kantoorruimte in 2022. De inrichting is demontabel en mee te nemen bij verhuizing naar een ander kantoor.

De representatiekosten zijn € 3.354,- hoger dan begroot. Dit vanwege de kosten die gemaakt zijn door o.a. Donica Buisman als "keynote speaker" op de internationale 'Placemaking Europe' conferentie in Pontevedra, Spanje.

De administratiekosten vallen € 5.844,- hoger uit omdat we meer kleiner programma hebben gerealiseerd in plaats van een aantal grotere evenementen. Daarnaast hebben we in 2022 het loongebouw opgezet, waarbij we advies hebben gewonnen van ons administratiekantoor.

We hebben in 2022 intensief ingezet op het ontwikkelen van onze interne organisatie. Dit onder meer door te werken met coaches en door extern advies in te huren op het ontwikkelen van onze inhoudelijke plannen.

Alle onvoorziene kosten hebben we ondergebracht op de daarvoor bestemde kostenposten. De post 'onvoorzien' staat hierdoor op nul.

BESTEMMINGSRESERVES

Het positieve resultaat van 2022 voegen we toe aan het 'Bestemmingsfonds Gemeente Utrecht, Uitvoering meerjarenplan 2021-2024'.

VOORUITKIJKEN BEGROTING 2023

Voor 2023 zetten we onder meer in op het binnenhalen van meer fondsen voor ons programma en meer financiële partners. In 2023 ontwikkelen we installaties die we mee kunnen nemen naar een nieuwe tijdelijke locatie tijdens de bouw van het cultuurcluster. Deze hopen we vervolgens ook weer mee te kunnen nemen naar de nieuwbouw. We verwachten in 2023 hogere personeelskosten. Dit omdat we ons team op volle sterkte moeten brengen om het programma te leveren dat we beloven, de marketing communicatie te doen die nodig is en ruimte te creëren voor het aanvragen van fondsen en het aangaan van nieuwe (financiële) partnerships. De huisvesting- en algemene kosten zullen in 2023 ongeveer hetzelfde zijn als in 2022. De afschrijvingen zullen in 2023 iets lager uitvallen. Dit komt door de vrijval van de afschrijvingen van het Makershuis en Venster.

ACTIVITEITENVERSLAG

We hebben de door ons geplande activiteiten grotendeels kunnen uitvoeren in 2022. De naweeën van corona hadden nog wel invloed op de eerste programma's van het jaar. Zo moesten we diverse activiteiten van 'Wintersense' aan het begin van het jaar schrappen, besloten we de (ondertussen) zesjarige viering van RAUM uiteindelijk toch niet in 2022 te vieren en konden we pas laat de conferentie 'Onze stad ons canvas' opstarten. We hebben minder online programma gemaakt omdat we zagen dat iedereen er na alle lockdowns vooral weer op uit wilde. In 2022 hebben we vooral ingezet op het versterken van de host functie van RAUM waardoor meer mensen ook "gewoon" gebruik konden maken van het terrein, zonder activiteiten. Dat is gelukt.

WINTERSENSE 19 NOVEMBER 2021 T/M 27 FEBRUARI 2022

De 'Wintersense' van eind 2021 en begin 2022 stond in het teken van de vraag hoe mensen in de stad tot bezinning komen. Mensen konden de vier installaties van We Make Carpets op het plein bewonderen. De 'Goede Voornemens Generator' van Goede Vrijdag werd goed gebruikt met meer dan 1.000 aangeschafte goede voornemens. De workshops moesten begin 2022 grotendeels worden geannuleerd wegens de corona maatregelen. Parallel aan het programma gingen architectenbureau en ontwerpers Studio L A van o.a. Arna Mackic in gesprek over bezinning en de ruimtelijke behoefte hierin met jongeren, de plaatselijke pastoor, de mensen van de moestuin bij RAUM en Marjon Moed van de Facebookgroep 'Alleen is oké'. Dit is in 2022 als basis genomen voor gesprekken met een deel van de jongeren die gebruik maken van het plein van RAUM. Mede op basis hiervan is met hen de kunstinstallatie 'Hang-Out' gemaakt die in 2023 gepresenteerd wordt.

**IN 2022 HEBBEN WE VOORAL INGEZET OP
HET VERSTERKEN VAN DE HOST FUNCTIE VAN RAUM**

HUISHONGER 15 APRIL T/M 29 MEI

'Huishonger' toonde de (absurde) gevolgen van de wooncrisis. Het programma werd gemaakt op basis van vooronderzoek naar de meningen over de woningcrisis in de wijk Leidsche Rijn in het najaar van 2021. Kunstenaars boden elk op eigen wijze een perspectief op de wooncrisis. Met onder meer gigantische vliegers van Teun Castelein en Yuri Veerman van iconische Utrechtse gebouwen. Deze symboliseerden de onbereikbare luchtkastelen op de overspannen huizenmarkt. In vliegerworkshops konden bewoners van hun eigen huizen vliegers maken. Deze kunstenaars werden gekozen op basis van een bijeenkomst in Venster waar geïnteresseerden (met name bewoners) konden kiezen uit drie makers. In opdracht van RAUM presenteerde cabaretier en theatermaker Lex van Wiering daarnaast de theatervoorstelling 'De Makelaar die zijn huis per ongeluk verkocht'.

I.s.m. Pop-Up City maakten illustrator Lonneke Weuring en animator Thijs Janssen deze animatie over de woningcrisis met muziek van BoterBoter. PechaKucha Night Utrecht organiseerde een avond over het hebben van 'Huishonger'. Illustrator Munir de Vries maakte een werk in de etalage van Venster op basis van de protestborden van de laatste demonstratie in Utrecht over de woningcrisis. We boden een diner aan wanneer mensen dat deden met oude bewoners van de huidige woning of huidige bewoners van de oude woning. Studio Sociaal Centraal gebruikten de vendingmachine van RAUM voor huishealing tips onder de noemer 'Geef je huis een beurt'. En mensen konden hun eigen buurtbankje timmeren tijdens De BuurtBankjes Dag. RTV Utrecht heeft...

ONZE STAD ONS CANVAS 18 & 19 MEI

In 2022 organiseerden we de eerste editie van de conferentie 'Onze stad ons canvas' met meer dan 100 professionals uit Utrecht en ver daarbuiten. Deze conferentie gaat over "de kunst van het betekenisvol ruimte maken in de stad". De opzet van de conferentie werd bepaald i.s.m. zo'n twintig professionals uit Nederland. Het was de eerste conferentie in Nederland over creative placemaking. Wethouder Kees Diepeveen trapte de dag af. (Inter)nationale sprekers waren Dré Urhahn ([United Painting](#)), Shruthi Naïr (designer en placemaker o.a. Johannesburg) en Kady Yellow (creative placemaking director Yellowstone, VS). Daarnaast waren er diverse workshops en verdiepende gesprekken met o.a. [Casco Art Institute: Working for the Commons](#) en stedelijk adviesbureau [Stipo](#). Beide ook partners in de conferentie naast Placemaking Europe. Op 18 mei was een expeditie langs creatieve plekken in Amsterdam Noord en Amsterdam Zuid i.s.m. [Pakhuis de Zwijger](#). Bekijk het korte verslag van [de conferentie](#).

SOUK 18 JUNI

We organiseerden de eerste editie van 'SOUK Utrecht': een kleurrijke markt en festivalprogramma met kunst, mode, design, muziek en eten. Bezoekers kunnen er kennismaken met Arabische en Amazigh tradities, (nieuwe) gewoontes, producten en cultuur. Naast een markt presenteerden we DJ collectief Yallah Yallah en de Syrische violist Anan Alkadmani & Nederlandse pianist Jasper Hutte. Er waren workshops kleien, lino snijden en backgammon voor kinderen en volwassenen. Bezoekers konden alles leren over henna van '[Hand of Fatima](#)' en Dabke leren dansen met [Dabke Nights](#). In het podiumgesprek 'Kleurrijke vaders' presenteerde o.a. Mounhim Tahtahi zijn boek '[Amarok](#)' over zijn vader. Hoogtepunt was de modeshow van Nadia El Barnoussi met haar afstudeerwerk voor de HKU Fashion Design. Zie de [aftermovie](#) van SOUK.

BROMMERBIOS

In 2022 werden twee 'Brommerbios' avonden geprogrammeerd door partners uit de stad. We zijn trots op de première 'Ik ben een bastaard' van Ahmet Polat van Studio Biaritz. Deze film sloot goed aan in de aanloop naar 'SOUK Utrecht' met als thema bi-culturaliteit. De film is nu te zien op [2Doc](#) van de NPO. De tweede Brommerbios was een samenwerking met het [Nederlands Film Festival](#) tijdens de Stadscamping. Het was een selectie van Nederlandse short films van jonge makers met als thema 'horror'. Deze samenwerking wordt in 2023 voortgezet.

STADSCAMPING RAUM

'Stadscamping RAUM' was ook in 2022 weer een succes. Dit jaar konden mensen overnachten in een nieuw gemaakt werk van de Utrechtse kunstenaar [Jonathan Straatman](#), spelen op de nieuw ontwikkelde installatie 'Soft Spot' van het Rotterdamse [Oppercaes](#) en het bekende werk 'Floating Fields' van [Zoro Feigl](#) ervaren. Daarnaast was er elke zaterdag muziek met Utrechtse dj's en bands. Er werden voorleesprogramma's en workshops georganiseerd in samenwerking met [Tori Oso Utrecht](#) en het [Hoogt](#). De campingwinkel was vier dagen per week open voor alle spelletjes die je maar kan bedenken om op het plein te spelen. Tijdens 'Stadscamping RAUM' hebben we publieksonderzoek gedaan. "RAUM is verrassend, toegankelijk en vernieuwend" volgens de bezoekers. Ook blijkt een "behoefte aan meer speelse plekken in de stad. Die plekken moet vooral open zijn, geschikt voor kinderen en gratis." Bekijk de [aftermovie](#) voor meer over het belang van spelen voor de publieke ruimte volgens RAUM, de makers en bezoekers.

MAKERS MEET & EAT 3 SEPTEMBER

Ook in 2022 organiseerden we de 'Makers Meet & Eat' samen met [Creativing Coding Utrecht](#), [IMPAKT](#) en [SETUP](#). Deze bijeenkomst is voor geïnteresseerde makers en creatieven in 'digital art, culture & design'. Locatie was dit keer de Havenloods. Thema was de online en offline publieke ruimte. Er waren twintig sprekers en de mogelijkheid zelf je verhaal te vertellen aan de 'Wild Card' tafel.

RONDJE SINGEL (UITFEEST) BERLIJNPLEIN 10 SEPTEMBER

Het Berlijnplein was een van de locaties tijdens 'Rondje Singel': het Uitfeest van Utrecht. Verschillende pleingenoten van het Berlijnplein presenteerden zichzelf. RAUM liet zich zien met de presentatie van het werk 'Soft Spot' van Opperclaes en 'SjoelSjoel' met o.a. [Kapitaal](#). Het muziekprogramma werd in opdracht van RAUM gehost door het Utrechtse dj collectief Nietmachine. Op deze dag presenteerden we ook de schilderijen van United Painting die werkte met de organisatie [Welkom in Utrecht](#). Zij brengen vluchtelingen die in Utrecht wonen in contact met mensen uit de regio. Voorafgaand aan de presentatie schilderden zij een week lang het terras van Venster. Bekijk de korte [documentaire](#) daarover.

RAUM en Berlijnplein waren ook de locatie voor de [Culturele Zondag 'Buiten de Lijnen'](#) over beeldende kunst. Curatie werd gedaan door een curator via [OP&](#).

DUTCH DESIGN WEEK 21 T/M 29 OKTOBER

Vol trots presenteerde RAUM twee werken op de [Dutch Design Week](#): 'Soft Spot' van Opperclaes en 'SjoelSjoel' i.s.m. [Kapitaal](#). Beide installaties waren een groot succes op het event.

MAGAZINE

In het derde RAUM magazine zoomden we met makers, initiatiefrijke bewoners en professionals in op de publieke ruimte: onze pleinen, parken en straten. Hoe kan de publieke ruimte een rol spelen in het bij elkaar brengen van verschillende soorten gemeenschappen in de stad in tijden van polarisatie, corona en met verregaande verdichting? Met o.a. artikelen, columns en inspiratie vanuit social designer [Manon van Hoeckel](#), sociaal geograaf David ter Avest, architectenbureau [ZUS](#), journalist [Karima Aissaoui](#) en een artikel i.s.m. Deirdre Carosso (Bibliotheek Utrecht), Paul van Feld (Sharing Arts Society) en Rowsita Warmerdam (Vechtclub/ Beton-T). Het magazine werd online verspreid en er werden vijfhonderd magazines gedrukt. Hiervan zijn er ondertussen zo'n driehonderd verspreid.

VUUR VAN SINT MAARTEN 4 NOVEMBER/

EYES ON THE STREET 4 NOVEMBER T/M 30 NOVEMBER

Weer een succesvolle editie van het 'Vuur van Sint Maarten' op het Berlijnplein georganiseerd door [Sharing Arts Society](#). Met de presentatie van de lichtkunstwerken die bewoners van Leidsche Rijn maakten. Met muziek, eten, de traditionele vuurrede en meer. RAUM produceert elk jaar een nieuw werk voor "het Vuur". Dit jaar de onthulling van de video-installatie 'Eyes on the Street'. Naar aanleiding van een quote van de voorloper van (creative) placemaking: stadsactiviste Jane Jacobs. De ogen van allerlei bezoekers en bewoners rondom Berlijnplein werden gefilmd i.s.m. de organisatie 'This is Taped'. Dit om de diversiteit aan mensen te laten zien en "eyes on the street" op het Berlijnplein te creëren. In 2023 willen we deze installatie uitbreiden. Bekijk hier de [aftermovie](#) van het Vuur van Sint Maarten.

MOESTUIN

Het hele jaar door verzorgde Renée Menger van [Common Ground Two](#) weer liefdevol de moestuin van RAUM met zo'n vijftientig vrijwilligers: vluchtelingen vanuit het asielzoekerscentrum in Utrecht en bewoners uit de wijk.

CITYTALKS

In 2022 hebben we vier CityTalks gepresenteerd: video's van Utrechters vanuit allerlei verschillende leefwerelden. De “minidocu's” worden allemaal opgenomen in het Makershuis bij RAUM i.s.m. de organisatie Goodville. We delen de portretten breed via (sociale) media – en dat doen de geïnterviewden zelf natuurlijk ook. Dit waren in 2022: Tamer Allaloush, Triwish Hanoeman, Renée Menger en Jonathan Straatman. We zijn er trots op dat we hiermee een community aan het opbouwen zijn van mensen in de stad die grote ontwikkelingen doormaken in hun praktijk.

MEER VERBINDING & IMPACT

Naast de reguliere activiteiten, de samenwerkingen daarin, en het versterken van de host functie maakt RAUM ook op allerlei andere manieren impact.

Zo hebben we in 2022 weer diverse rondleidingen en presentaties over de werkwijze van RAUM gegeven aan partijen als de gemeente Den Haag, stadsdeel Amsterdam-Noord, het landelijke Stadmakers netwerk, bouwbedrijf Heijmans, Stichting NDSM Werf en Placemaking Europe. We hebben gastcolleges gegeven aan de HKU (Kunst en Economie) en de Universiteit van Amsterdam (Interdisciplinaire Sociale Wetenschappen). In 2022 was er onder meer een artikel in Trouw over het Berlijnplein met Donica Buisman en Greg Nottrot van theatergezelschap het NUT. We waren nauw in gesprek met o.a. de afdeling Human Geography and Spatial Planning van de Universiteit Utrecht voor een samenwerking die in 2023 structurele gestalte krijgt. De Hogeschool Utrecht heeft in 2022 onze loods gehuurd om op locatie met studenten een deel van de opleiding Communication and Multimedia Design te geven.

Donica Buisman was in 2022 voorzitter van de jury van de “stadmakers editie” van de ‘Haagse Openbare Ruimte Prijs’ georganiseerd door Platform Stad. Ook werd ze in 2022 lid van de kerngroep Ondernemersfonds 56H om Leidsche Rijn Centrum verder aantrekkelijk en sociaal te maken. Artistiek leider Jesse Jorg werd in 2022 “trustee” van Awesome Utrecht die de stad Utrecht nog leuker wil maken door ideeën van inwoners een podium te geven.

Steeds meer bewoners uit de omgeving doen vrijwilligerswerk voor RAUM o.a. op het beheer van het terrein en ondersteuning in zaken als de “placegames”. Eind 2022 zijn we namelijk drie “placegames” gestart voor het op basis van de wensen van bewoners ontwikkelen van (kunst)installaties in 2023. Dit deden we met drie verschillende groepen uit de omgeving: jongeren op ons plein, kinderen uit Leidsche Rijn en direct omwonenden van RAUM. Zo werd het plein van RAUM nog meer van allerlei verschillende groepen. Eén van de jongeren werd stagiair (Stern Zwamborn) vanuit haar opleiding ‘Styling & Presentatie’ aan de Nimeto. De placegames met omwonenden werden gedaan i.s.m. Jonge Honden en die met kinderen samen met de lokale ontwerpers Kars+Boom.

We worden steeds meer gevonden door organisaties in de buurt die bij ons activiteiten willen organiseren. Zo faciliteerde we voor ‘In contact bijzonder’ uit Leidsche Rijn een familiedag voor zorgintensieve kinderen. Dit hebben ze bij ons gedaan omdat dit niet in een “normale” publieke ruimte kan. Dit omdat ze extra faciliteiten nodig hebben waaronder verschoon- en stilteruimtes. Het Utrechtse Catching Cultures Orchestra organiseerde in 2022 bij ons hun ‘Catching Cultures Festival’. We zijn overigens ook trots op de eerste trouwfoto’s die gemaakt zijn op ons terrein dit jaar. Om het terrein -naar de wens van burenen- in kerstsfeer te brengen, hebben we de pergola’s in december feestelijk verlicht. Samen met de Buurtwerkkamer, de ontwerpers van Goede Vrijdag en Venster hebben we in dit kader ook een kerstmarkt georganiseerd.

BEZOEKERSAANTALLEN

RAUM heeft in 2022 weer meer bezoekers getrokken dan in 2021. Vooral het terrein zelf trok veel mensen. In 2022 heeft RAUM op zes plekken telpoortjes geplaatst op haar deel van het terrein. Hieruit blijkt dat het terrein van RAUM 145.615 'bezoeken' had. Deze bezoekers kwamen daarmee in contact met tenminste de installaties van RAUM. Dit zijn natuurlijk ook de reguliere gebruikers van het plein. Hieruit maken wij op dat de bezoekersaantallen in de afgelopen jaren waarschijnlijk hoger lagen. Daar zijn we heel trots op. 'SOUK Utrecht' trok als activiteit de meeste bezoekers op één dag; meer dan 1.500.

De maanden januari en februari was alles nog gesloten in verband met de corona maatregelen. Na de lockdown ontving Venster zo'n 20.000 gasten en hadden we 2.701 bezoekers vanuit de verhuur.

Verder zagen we net als andere culturele organisaties dat corona in zijn algemeenheid van invloed is op het bezoek. Bij ons merkten we dat vooral bij het bezoek op individuele activiteiten. Het was zeker het eerste half jaar van 2022 een sectorbreed probleem. Blijkbaar waren mensen minder gewend er gericht op uit te trekken.

BEZOEKERSAANTALLEN RAUM

ACTIVITEIT	2021	2022
TERREIN/INSTALLATIES	9.950	116.527
EVENTS	6.346	6207
ONLINE	11.990	6.539
Totaal aantal Terrein, installaties, events en online	27.986	129.273
OVERIG Verhuur Venster horeca (los van programma)	928 17.150	2.701 20.180
Totaal venster en horeca	18.078	15.881

TOTAAL 2022		152.154
TOTAAL AANTAL BEZOEKERS 2021	46.064	
TOTAAL AANTAL BEZOEKERS 2020	42.690	
TOTAAL AANTAL BEZOEKERS 2019	41.655	
TOTAAL AANTAL BEZOEKERS 2018	19.080	
TOTAAL AANTAL BEZOEKERS 2017	10.180	

Hoogachtend het bestuur van RAUM,

A.J. SHI

J.C. MESSEMAECKERS VAN DE GRAAFF

M. LIEUWENS

JAARREKENING

2022

Kamphuis & Berghuizen
accountants | belastingadviseurs

Stempel voor identificatiedoeleinden.

inhoud

1. Jaarrekening 2022

Balans na resultaatbestemming per 31 december 2022

Staat van baten en lasten over het boekjaar 2022

Toelichting algemeen

Toelichting op de balans per 31 december 2022

Toelichting op de staat van baten en lasten over het boekjaar 2022

Activastaat

Overige gegevens:

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De balans per 31 december 2022 na resultaatbestemming

ACTIVA	2022	2021
1. Vaste Activa	€ 186.328	€ 321.494
2. Vlottende activa	€ 210.219	€ 168.276
3. Liquide middelen	<u>€ 190.010</u>	<u>€ 152.754</u>
Totaal	<u>€ 586.557</u>	<u>€ 642.524</u>

De balans per 31 december 2022 na resultaatbestemming

PASSIVA	2022	2021
<u>Eigen vermogen</u>		
4. Algemene reserve	€ 104.975	€ 104.975
5. Bestemmingsreserves / fondsen	€ 308.923	€ 275.461
6. Langlopende schulden	€ 19.589	€ 72.250
7. Kortlopende schulden	<u>€ 153.071</u>	<u>€ 189.838</u>
Totaal	<u>€ 586.557</u>	<u>€ 642.524</u>

Staat van baten en lasten over het boekjaar 2022

Baten	2022	begroting	2021
8. Opbrengsten	€ 179.018	€ 104.500	€ 85.801
9. Gemeente Utrecht Culturele zaken	€ 1.577.000	€ 1.577.000	€ 1.627.000
10. Fondsen	€ 22.500	€ 205.000	€ -
11. Partnerships	€ 11.814	€ 25.000	€ 1.626
12. Donaties	€ -	€ 47.125	€ -
	€ 1.790.333	€ 1.958.625	€ 1.714.427
Lasten			
13. Personele lasten	€ 383.170	€ 425.320	€ 319.401
14. Programma incl productie	€ 880.633	€ 1.034.570	€ 823.193
15. Communicatie	€ 168.509	€ 174.571	€ 206.336
16. Huisvestingskosten	€ 134.679	€ 119.156	€ 139.352
17. Algemene kosten	€ 88.461	€ 118.008	€ 83.812
18. Afschrijvingskosten	€ 100.661	€ 87.000	€ 87.795
Totale lasten	€ 1.756.113	€ 1.958.625	€ 1.659.890
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	€ 34.219	€ -	€ 54.537
19. Rentebaten en soortgelijke kosten			
Rentebaten en -lasten	€ 758	€ -	€ 1.364
	€ 758	€ -	€ 1.364
Exploitatieresultaat	€ 33.462	€ -	€ 53.173
Te verdelen resultaat	€ 33.462	€ -	€ 53.173
Mutatie Algemene Reserve	€ -	€ -	€ 57.712
Mutatie bestemmingsfonds Gemeente Utrecht, Uitvoering meerjarenplan 2021-2024	€ 33.462	€ -	€ 25.461
Mutatie bestemmingsfonds exploitatie en continuïteit Raum	€ -	€ -	€ -55.000
Mutatie bestemmingsfonds nieuwbouw	€ -	€ -	€ 25.000
Saldo	€ -	€ -	€ 53.173

1.3 toelichting algemeen

Algemeen:

Stichting Raum is op 28 maart 2017 opgericht.

Stichting Raum is een dienstverlening voor uitvoerende kunst.

Het stimuleren en faciliteren van projecten op het snijvlak van kunst, technologie, en design, het organiseren van culturele en kunstzinnige evenementen.

KvK Nummer 68440006.

Bestuur:

Het bestuur van Stichting Raum bestaat uit:

Voorzitter J.C. Messemaeckers van de Graaff

Secretaris A.J. Shi

Penningmeester J.C. Messemaeckers van de Graaff

Bestuurslid M. Lieuwens

Het bestuur verricht haar werkzaamheden onbezoldigd

Personeel:

De stichting heeft in het verslagjaar geen personen in dienst gehad.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ640 organisaties zonder winststreven uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De waarderingsgrondslagen zijn gebaseerd op de historische kosten en kostprijzen.

Algemeen

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Toelichtingen op posten in de balans en functionele jaarrekening zijn in de jaarrekening genummerd.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het vorig jaar.

De vergelijkende cijfers van het vorige boekjaar zijn, om het inzicht te vergroten, qua rubricering aangepast aan de indeling van de begroting en realisatie van het huidige boekjaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Materiële vaste activa aangeschaft gedurende het boekjaar worden naar tijdsgelang afgeschreven.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Vorderingen, schulden, overlopende activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en depositio's met een looptijd korter dan twaalf maanden.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar.

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd. Verliezen worden verantwoord in het jaar waarin zij voorzienbaar zijn.

Opbrengsten en bijdragen

Opbrengsten (uit de levering van diensten) geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Subsidies, niet zijnde investeringssubsidies, worden in het resultaat verantwoord zodra het waarschijnlijk is dat de desbetreffende subsidies zullen worden ontvangen en voorzover de daarmee samenhangende bestedingen zijn verricht.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Lonen, salarissen en sociale lasten en pensioenen worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de exploitatierekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief.

Rentebaten en -lasten

Rentebaten en -lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Toelichting op de balans per 31 december 2022

ACTIVA	2022	2021
1. Materiële vaste activa		
Makersgebouw		
Investeringen	€ 321.287	€ 305.454
Afschrijvingen (50% en 20%)	€ 263.328-	€ 249.615-
Boekwaarde 31 december	€ 57.955	€ 55.836
Paviljoen		
Investeringen	€ 342.574	€ 342.574
Afschrijvingen (20%)	€ 317.096-	€ 248.581-
Boekwaarde 31 december	€ 25.477	€ 93.992
Inventaris Paviljoen		
Investeringen	€ 92.999	€ 90.676
Afschrijvingen (20%)	€ 68.762-	€ 50.356-
Boekwaarde 31 december	€ 24.237	€ 40.320
Inrichting terrein		
Investeringen	€ 261.536	€ 261.536
Afschrijvingen (20%)	€ 183.797-	€ 131.490-
Boekwaarde 31 december	€ 77.739	€ 130.046
Overige activa		
Investeringen	€ 1.901	€ 1.901
Afschrijvingen (20%)	€ 982-	€ 602-
Boekwaarde 31 december	€ 919	€ 1.299
Totaal materiële activa	€ 186.328	€ 321.494
2. Vlottende activa		
<i>Vorderingen</i>		
Debiteuren	€ 14.957	€ 14.285
Omzetbelasting	€ 64.143	€ 35.236
Vooruitbetaalde bedragen	€ 2.697	€ 37.303
Te ontvangen Subsidies	€ 22.500	€ -
Overlopende activa	€ 27.073	€ 2.600
	€ 131.369	€ 89.426

Toelichting op de balans per 31 december 2022

2022

2021

Te ontvangen opdrachtverstrekking Gemeente

Gemeente Utrecht

€ 78.850

€ 78.850

€ 78.850

€ 78.850

3. Liquide middelen

Triodos NL25TRIO0338581677

€ 165.094

€ 127.735

Creditcard

€ 24.916

€ 25.020

Totaal liquide middelen

€ 190.010

€ 152.754

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting

Toelichting op de balans per 31 december 2022

PASSIVA	2022	2021
Eigen vermogen		
4. Algemene Reserve		
Stand per 1 januari	€ 104.975	€ 47.263
Resultaatbestemming	€ -	€ 57.712
Stand per 31 december	€ 104.975	€ 104.975

5. Bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves

Bestemmingsfonds Gemeente Utrecht, Uitvoering meerjarenplan 2021-2024.

Stand per 1 januari	€ 25.461	€ -
Resultaatbestemming	€ 33.462	€ 25.461
Stand per 31 december	€ 58.923	€ 25.461

Het bestemmingsfonds dient ter instandhouding van de Stichting RAUM en financiering van projecten in de periode 2021-2024.

Bestemmingsfonds nieuwbouw

Stand per 1 januari	€ 150.000	€ 125.000
Resultaatbestemming	€ -	€ 25.000
Stand per 31 december	€ 150.000	€ 150.000

De Gemeente Utrecht en Stichting RAUM hebben in goed overleg het Ontwikkeldkader Berlijnplein opgesteld, waarbij wordt uitgegaan van een gebouwde voorziening met buitenruimte ten behoeve van de culturele activiteiten waarbij Stichting RAUM de beoogde huurder is. Tijdens het proces zullen de Gemeente Utrecht en Stichting RAUM nadere afspraken maken over de demarcatie tussen casco en inbouwpakket / inrichting en het beoogde opleveringsniveau van de culturele voorziening. vooruitlopend op de nieuwbouw wordt een bestemmingsfonds gevormd voor de aan stichting RAUM toebedeelde kosten.

Toelichting op de balans per 31 december 2022

2022

2021

Bestemmingsfonds opleveren terrein

Stand per 1 januari	€ 100.000	€ 100.000
Resultaatbestemming	€ -	€ -
Stand per 31 december	€ 100.000	€ 100.000

Stichting RAUM heeft op het Berlijnplein diverse tijdelijk accommodaties gebouwd. Deze moeten weer afgebroken en verwijderd worden alvorens de bouwplannen van Gemeente Utrecht uitgevoerd kunnen worden. Ook het terrein moet leeg en schoon opgeleverd worden. De kosten zullen, voor zover mogelijk, voldaan worden uit het bestemmingsfonds opleveren terrein.

Stand bestemmingsbestemming per 31 december	€ 308.923	€ 275.461
---	-----------	-----------

6. Langlopende schulden

Investeringsubsidie

Stand per 1 januari	€ 72.250	€ 124.911
Af: vrijval boekjaar	€ -52.661	€ -52.661
Stand per 31 december	€ 19.589	€ 72.250

Het betreft door de Stichting ontvangen investeringsubsidies. Deze subsidies zijn als egalisatiereserve opgenomen. De egalisatiereserve valt vrij naar rato van de afschrijvingen op de gesubsidieerde subsidies. Voor een specificatie wordt verwezen naar de bijlage materiële vaste activa.

7. Kortlopende schulden

Crediteuren	€ 103.129	€ 133.712
Nog te betalen inhuur freelancers	€ 11.657	€ -
Te betalen kosten	€ 38.285	€ 56.126
totaal kortlopende schulden	€ 153.071	€ 189.838

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen:

Voor 2021 t/m 2024 is er een opdracht van de Gemeente Utrecht.

Voor 2023 is er een bedrag van € 1.577.000 beschikbaar gesteld.

Toelichting op de Staat van baten en lasten over boekjaar 2022

8. Baten	2022	Begroot	2021
Inkomsten Markt, workshops	€ 700	€ 7.500	€ -
Tickets / verkoop Expo	€ 4.856	€ 7.500	€ 2.836
Verhuur extern / commercieel	€ 128.954	€ 35.000	€ 53.918
Verhuur horeca	€ 30.925	€ 27.000	€ 23.625
Diversen	€ 13.583	€ 27.500	€ 5.422
Totaal opbrengsten	€ 179.018	€ 104.500	€ 85.801
9. Opdrachten			
Gemeente Utrecht Culturele Zaken	€ 1.577.000	€ 1.577.000	€ 1.577.000
Vooruitgefactureerd	€ -	€ -	€ 50.000
Totaal Opdrachten	€ 1.577.000	€ 1.577.000	€ 1.627.000
10. Fondsen			
Diverse Kunst / design	€ 15.000	€ 125.000	€ -
Diverse participatie	€ -	€ 40.000	€ -
Erfgoed / educatie	€ -	€ 10.000	€ -
Diverse Fondsen	€ 7.500	€ 30.000	€ -
	€ 22.500	€ 205.000	€ -
11. Partnerships			
Op programma	€ 11.814	€ 20.000	€ 1.626
Opdrachten externen	€ -	€ 5.000	€ -
	€ 11.814	€ 25.000	€ 1.626
12. Donaties			
Ticket verkoop events	€ -	€ 47.125	€ -
	€ -	€ 47.125	€ -
Totaal baten	€ 1.790.333	€ 1.958.625	€ 1.714.427

Toelichting op de Staat van baten en lasten over boekjaar 2022

	2022	Begroot	2021
Organisatiekosten			
13. Personele lasten			
Directie	€ 158.936	€ 182.440	€ 102.401
Programma	€ 60.571	€ 69.920	€ 52.760
Communicatie	€ 67.572	€ 66.240	€ 71.464
Productie	€ 57.500	€ 68.080	€ 55.204
Beheer	€ 38.592	€ 38.640	€ 36.340
Advieskosten	€ -	€ -	€ 1.233
	€ 383.170	€ 425.320	€ 319.401
14. Programma incl productie			
Stadsonderzoek	€ 266.000	€ 331.580	€ 514.766
Burenprogramma	€ 195.492	€ 262.510	€ 85.310
Publieksmagneten	€ 273.852	€ 346.760	€ 139.208
Raum Communities	€ 43.304	€ 56.000	€ 22.036
Development	€ -	€ 24.840	€ -
Verhuur	€ 101.986	€ 12.880	€ 61.873
	€ 880.633	€ 1.034.570	€ 823.193
15. Communicatie			
Identiteit	€ 21.493	€ 23.360	€ 17.110
Content marketing	€ 39.143	€ 39.857	€ 43.509
Direct marketing	€ 25.312	€ 25.615	€ 47.824
Reclame	€ 75.188	€ 76.245	€ 82.258
PR	€ 7.374	€ 9.494	€ 15.635
	€ 168.509	€ 174.571	€ 206.336

Toelichting op de Staat van baten en lasten over boekjaar 2022

	2022	Begroot	2021
16. Huisvestingskosten			
Inrichting	€ 5.863	€ 8.160	€ 9.643
Onderhoud expo	€ 2.066	€ 5.100	€ 4.809
Onderhoud buitenplein	€ 10.307	€ 10.200	€ 8.842
Onderhoud gebouw buiten	€ 4.645	€ 5.100	€ 12.342
Onderhoud gebouw binnen	€ 4.082	€ 5.100	€ 6.583
Onderhoud gebouw installaties	€ 243	€ -	€ -
Schoonmaak	€ 16.688	€ 10.200	€ 12.956
Verzekering	€ 6.495	€ 5.100	€ 1.362
Beveiliging	€ 5.993	€ 11.475	€ 1.122
Gebruik grond & opstal	€ 20.937	€ 20.400	€ 20.388
Huur ruimtes	€ 3.583	€ 7.961	€ 9.372
Advieskosten	€ 53.775	€ 30.360	€ 51.933
	€ 134.679	€ 119.156	€ 139.352

De begroting mbt investering ligt hoger dan de werkelijke kosten, door de investeringssubsidie lopen deze kosten via de balans.

17. Algemene kosten			
Kantoorkosten	€ 20.018	€ 15.300	€ 15.734
Representatie	€ 4.884	€ 1.530	€ 4.167
Cateringkosten	€ 3.092	€ 3.570	€ 1.066
Administratie	€ 27.509	€ 21.665	€ 28.471
Bestuurskosten	€ 6.290	€ 8.160	€ 11.948
Organisatiekosten	€ 26.668	€ 15.000	€ 22.426
Onvoorzien	€ -	€ 52.783	€ -
Totaal algemene kosten	€ 88.461	€ 118.008	€ 83.812

Toelichting op de Staat van baten en lasten over boekjaar 2022

	2022	Begroot	2021
18. Afschrijvingskosten			
Afschrijving inventaris	€ 13.713	€	1.118
Afschrijving paviljoen	€ 68.515	€	68.515
Vrijval investeringssubsidie paviljoen	€ -52.661	€	-52.661
Afschrijving inventaris paviljoen	€ 18.406	€	18.135
Afschrijving inrichting terrein	€ 52.307	€	52.307
Afschrijving overige activa	€ 380	€	380
	€ 100.661	€ 87.000	€ 87.795
Totale lasten	€ 1.756.113	€ 1.958.625	€ 1.659.890
19. Rentebaten en soortgelijke kosten			
Rentebaten en -lasten	€ 758	€ -	€ 1.364
	€ 758	€ -	€ 1.364
Exploitatieresultaat	€ 33.462	€ -	€ 53.173

Datum	Bedrag	aanschaf- waarde	% af- schrijv.	afschrijving t/m 2021	Afschrijving 2022	Afschrijving t/m 2022	Boekwaarde 311222
Investerings makersgebouw + inventaris							
1-05-2017 WoodTeq / 10% facturatie bij opdracht, tekenwerk (7110)	11.475	11.475	50%	11.475	0	11.475	0
1-05-2017 WoodTeq / 20% factuatie bij indienen tekenwerk (7110)	22.950	22.950	50%	22.950	0	22.950	0
10-05-2017 Eco Save BV / toiletinstallatie (7120)	5.930	5.930	50%	5.930	0	5.930	0
15-05-2017 WoodTeq / 20 % start productie (7110)	22.950	22.950	50%	22.950	0	22.950	0
15-05-2017 WoodTeq 20% facturatie bij start productie (7110)	22.950	22.950	50%	22.950	0	22.950	0
17-05-2017 Stegeman installatie/ termijn 1 (7120)	11.736	11.736	50%	11.736	0	11.736	0
18-05-2017 Gemeente Utrecht / leges VTH 3 * 7180	5.572	5.572	50%	5.572	0	5.572	0
29-05-2017 Carl Stahl / project	5.050	5.050	50%	5.050	0	5.050	0
31-05-2017 De Dakdokters / aanbeting 10%	600	600	50%	600	0	600	0
6-06-2017 Stegeman installatie / termijn 2 (7120)	11.736	11.736	50%	11.736	0	11.736	0
8-06-2017 WoodTeq / 20% facturatie levering logiesverblijf (7110)	22.950	22.950	50%	22.950	0	22.950	0
8-06-2017 Blind Interieur / interieurswerkh (7110)	3.031	3.031	50%	3.031	0	3.031	0
12-06-2017 De Dakdokters / termijn 2 start bouw 220617	3.600	3.600	50%	3.600	0	3.600	0
22-06-2017 Stegeman installatie/ 3e termijn (7120)	11.736	11.736	50%	11.736	0	11.736	0
22-06-2017 WoodTeq / deur bij trap en trap bij toiletten (7120)	1.600	1.600	50%	1.600	0	1.600	0
26-06-2017 WoodTeq / 5% gereed bij montage (7110)	5.738	5.738	50%	5.738	0	5.738	0
30-06-2017 The Bart Smit Company / productie Raum 2017 7150	479	479	50%	479	0	479	0
30-06-2017 De Dakdokters / extra bigbag substraat termijn 3	150	150	50%	150	0	150	0
30-06-2017 De Dakdokters / extra bigbag substraat termijn 3	1.800	1.800	50%	1.800	0	1.800	0
30-06-2017 State of Flux op juiste plek zetten met Donica 7170	3.500	3.500	50%	3.500	0	3.500	0
30-06-2017 State of Flux op juiste plek zetten met Donica 7140	13.874	13.874	50%	13.874	0	13.874	0
30-06-2017 State of Flux op juiste plek zetten met Donica 7150	500	500	50%	500	0	500	0
2-07-2017 Woon Pioniers / deel 5 tm 7 (7150)	3.900	3.900	50%	3.900	0	3.900	0
2-07-2017 Woon Pioniers / bijkomende kst 7150	218	218	50%	218	0	218	0
3-07-2017 WoodTeq / 5% bij oplevering (7110)	5.738	5.738	50%	5.738	0	5.738	-1
3-07-2017 Blind Interieur / arbeid prefaceren meubelstukken (7130)	4.950	4.950	50%	4.950	0	4.950	0
4-07-2017 Wolf Aartsen Enterprises / ondersteuning prod Raum 29+3006	428	428	50%	428	0	428	0
31-07-2017 Stegeman / 2 buitenkranen (7120)	556	556	50%	556	0	556	0
2-08-2017 Liberte (Tiny Houses) (50% aanbetaling) (7150 0	975	975	50%	975	0	975	0
4-08-2017 Jan Pieter Wanproducties / realiseren werkplaats (7190)	17.120	17.120	50%	17.120	0	17.120	0
17-08-2017 Liberte/ 50% restbetaling + meerwerk (7130)	1.195	1.195	50%	1.195	0	1.195	0
31-08-2017 Stegeman/ elektra uitbreiding (7130)	4.278	4.278	50%	4.278	0	4.278	0
14-09-2017 Van Wijk Nieuwegein / div werkh Raum makersdorp (7190)	3.756	3.756	50%	3.756	0	3.756	0
25-09-2017 Dorrestijn Buiteninrichting / meterkast/groepenkast (7190)	865	865	50%	865	0	865	0
06-11-2017 De Vlaggenproducent / vlaggenmast 12 st (7170)	4.765	4.765	50%	4.765	0	4.765	0
3-12-2017 Dok / Chris van de Berg / div displays 10* klein en 10 * groot (7	5.450	5.450	50%	5.450	0	5.450	0
7-12-2017 De Reclamemakers / Leveren Event en promotie 1 * bord (717	1.685	1.685	50%	1.685	0	1.685	0
8-12-2017 Studio Emiel Remmelts / klaptafels Makershuis (7130)	676	676	50%	676	0	676	0
12-12-2017 Dok / Chris van de Berg / montage en plaatsing displays (7170	960	960	50%	960	0	960	0
14-12-2017 Epoxywinkel.nl / vloercoating dhz (7130)	497	497	50%	497	0	497	0
22-08-2018 Smile Licht en Geluid / 2 * Samsung TV scherm (7645)	1.238	1.238	20%	827	248	1.075	163
06-07-2021 Media Markt / HP + hdmi kabel, monitorarm, webcam, usb C to	560	560	20%	56	112	168	392
5-10-2021 Isero / toolkit 3 machines Bosch ed	530	530	20%	26	106	132	398
11-11-2021 AV Flavour / installatie architectuur verlichting div kunstobjecter	31.528	31.528	20%	788	6.306	7.094	24.434
28-12-2021 Dresser Creative Productions / decor Ongelijke stad	10.600	10.600	20%	0	2.120	2.120	8.480
28-12-2021 Dresser Creative Productions / vloer en schilderwerk kantoor	13.080	13.080	20%	0	2.616	2.616	10.464
08-03-2022 AV Flavour / installatie architectuur verlichting eindafr	7.937	7.937	20%	0	1.323	1.323	6.614
27-06-2022 Beuk Horeca / koelkast 2* met 2 glasdeuren	3.226	3.226	20%	0	323	323	2.903
24-10-2022 Coolblue BV / Jura D 4 Koffiemachine	619	619	20%	0	21	21	598
26-04-2022 The Works / Lichtrail, wandpaneel en pees frame	4.050	4.050	20%	0	540	540	3.510
	321.286	321.286		249.616	13.713	263.329	57.957

Datum	Bedrag	aanschaf- waarde	% afschrij- ving	afschrijving t/m 2021	Afschrijving 2022	Afschrijving t/m 2022	Boekwaarde 311222
Investering Paviljoen 2018							
9-02-2018 Overtreders W / conceptontwikk paviljoen tbv ontmoetingsruim	3.400	3.400	20%	2.663	680	3.343	57
6-03-2018 Overtreders W / schetsontwerp + DO ontmoetingsruimte + def	17.000	17.000	20%	13.033	3.400	16.433	567
13-03-2018 C18.39 Van Wijk Nieuwegein / offerte fundering	28.900	28.900	20%	21.916	5.780	27.696	1.204
23-03-2018 C18.35 / Dok bouw Paviljoen	188.616	188.616	20%	141.461	37.723	179.184	9.432
26-04-2018 Hartog / aanbrenge water - en elektra voorziening paviljoen	4.078	4.078	20%	2.992	816	3.808	270
14-08-2018 Overtreders W / 50% projectmanag Raumpaviljoen (7635	5.650	5.650	20%	3.814	1.130	4.944	706
16-08-2018 C18.39 Dok / meerwerk paviljoen	52.120	52.120	20%	35.181	10.424	45.605	6.515
2-10-2018 C18.54 Studio Eco / ventialtiesysteem offerte 2018-0040	6.200	6.200	20%	4.030	1.240	5.270	930
9-10-2018 Dok / Chris van de Berg / extra voorziening keuken vloer, rvs w	1.590	1.590	20%	1.034	318	1.352	238
9-10-2018 C18.37 Studio Eco / offerte 2018-0042 verwarmings en koeling	18.965	18.965	20%	12.327	3.793	16.120	2.845
9-10-2018 C18.38 Studio Eco / offerte 2018-0043 zonnepanelen	6.869	6.869	20%	4.465	1.374	5.839	1.030
28-11-2018 Overtreders W / eindafr paviljoen	5.000	5.000	20%	3.083	1.000	4.083	917
7-12-2018 C18.45 Studio Eco / offerte 2018-0050 Elga Hybride warmtepo	4.185	4.185	20%	2.581	837	3.418	767
	342.574	342.574		248.580	68.515	317.095	25.479
Inventaris Paviljoen 2018							
12-10-2018 C18.41 huusen inbraaksignaleinstallatie	3.978	3.978	20%	2.554	796	3.350	628
19-10-2018 C18.40 / Huusen elektro / offerte inbraakinstallatie extra appar	2.956	2.956	20%	1.896	591	2.487	469
27-11-2018 C18.49 Beuk / geurfilterkast	7.175	7.175	20%	4.425	1.435	5.860	1.315
02-04-2019 Textec-/ gordijn	5.542	5.542	20%	3.047	1.108	4.155	1.387
08-02-2019 C19.01 Goede Vrijdag / interieurontwerp st Raum	66.825	66.825	20%	36.754	13.365	50.119	16.706
20-12-2019 HCS Interactief B.V./ LG Led monitor + toebehoren	4.200	4.200	20%	1.680	840	2.520	1.680
27-05-2022 Beuk Horeca / vaatwasmachine Roeder	2.323	2.323	20%	0	271	271	2.052
	92.999	92.999		50.356	18.406	68.762	24.237

Datum	Bedrag		% aanschaf- afschrij- waarde ving	afschrijving t/m 2021	Afschrijving 2022	Afschrijving t/m 2022	Boekwaarde 311222
Inrichting terrein 2019							
29-03-2019 Grassenerf Hans Verweij/ div	592	592	20%	325	118	443	148
1-04-2019 HWC-IN190275	3.491	3.491	20%	1920	698	2.618	872
5-04-2019 Jann / repareren boot Urbanouts	188	188	20%	104	38	142	46
15-05-2019 E Remmelts / werkzh inr thermae	563	563	20%	296	113	409	155
15-05-2019 Dora Kloppenburg/ inrichting thermae	3.892	3.892	20%	2042	778	2.820	1.071
24-05-2019 C19.09 Donkergroen / Grondwerkzaamheden	145.000	145.000	20%	74917	29.000	103.917	41.083
8-06-2019 Studio Eco/ uren, alamat, en materiaal	173	173	20%	90	35	125	48
20-06-2019 Kabel 24/ YMKV-as kabel 500 m + 100 m	1.052	1.052	20%	534	210	744	308
24-06-2019 La Bolleur-2019.350	65.000	65.000	20%	32500	13.000	45.500	19.500
28-06-2019 Pontmeyer/ 68 platen zagen	4.908	4.908	20%	2455	982	3.437	1.472
28-06-2019 Pontmeyer/ malaply economy + zagen	3.250	3.250	20%	1625	650	2.275	975
17-07-2019 De Gouden Ratio/ voorbereiding hijswerk en verplaatsten toren	2.410	2.410	20%	1185	482	1.667	743
15-08-2019 Rens de Bruyn / werk San Marinostraat verplaatsen sculpturen	1.593	1.593	20%	757	319	1.076	517
4-09-2019 Van Wijk / toepassen overkluizing kabels en leidingenbrug	915	915	20%	427	183	610	305
14-10-2019 Markwaardig/ Bouw Pergola tijdelijk terrein	2.339	2.339	20%	1033	468	1.501	838
16-10-2019 Donkergroen B.V./ watergeven gras 210819	2.610	2.610	20%	1153	522	1.675	935
16-10-2019 Donkergroen B.V./1e en 2e termijn project Canvas (totale aar	6.084	6.084	20%	2688	1.217	3.905	2.179
28-10-2019 Jan Pieter Wanproducties/ statafels en DJ meubel	1.200	1.200	20%	520	240	760	440
28-10-2019 Jan Pieter Wanproducties/ buitenbankjes	7.732	7.732	20%	3350	1.546	4.896	2.835
29-10-2019 Donkergroen B.V./ 3e termijn project Canvas (10% van 6760)	676	676	20%	293	135	428	248
05-12-2019 La Bolleur / meerwerk extra materiaal	7.871	7.871	20%	3279	1.574	4.853	3.018
	<u>261.537</u>	<u>261.537</u>		<u>131.492</u>	<u>52.307</u>	<u>183.800</u>	<u>77.736</u>
Overige activa							
05-06-20 Ko van den Berg / Aanhangwagen	1.901	1.901	20%	602	380	982	919
	<u>1.901</u>	<u>1.901</u>		<u>602</u>	<u>380</u>	<u>982</u>	<u>919</u>
Totaal materiele vaste activa	<u>1.020.296</u>	<u>1.020.296</u>		<u>680.646</u>	<u>153.322</u>	<u>833.969</u>	<u>186.328</u>

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afgegeven ten behoeve van de gemeente Utrecht

Aan: het bestuur van Stichting Raum

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2022 van Stichting Raum te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Raum op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met het Verantwoordingprotocol Subsidies gemeente Utrecht;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Verantwoordingprotocol Subsidies gemeente Utrecht.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1) de balans per 31 december 2022;
- 2) de staat van baten en lasten over 2022; en
- 3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse Controlestandaarden vallen en het Accountantsprotocol Subsidies gemeente Utrecht. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Raum zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Utrechtseweg 51
1213 TL Hilversum
T 035 623 98 19

Jan Willem Brouwersstraat 16-1
1071 LJ Amsterdam
T 020 379 26 00

BTW NL8175.87.822.B.01
KVK 32053904
BANK NL19 RABO 0114 1665 79
www.kamphuisberghuizen.nl

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiele afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en het Verantwoordingprotocol Subsidies gemeente Utrecht is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiele afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en het Verantwoordingprotocol Subsidies gemeente Utrecht.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en het Verantwoordingprotocol Subsidies gemeente Utrecht. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Verantwoordingprotocol Subsidies gemeente Utrecht.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiele fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Hilversum, 31 mei 2023

KAMPHUIS & BERGHUIZEN

Accountants/Belastingadviseurs

T. Wagenaar AA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol Subsidies gemeente Utrecht, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

